

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni število račun št. 11.409

„Naša rešitev je v
zadružništvu...“

Te dni smo mogli v naših, zlasti v beograjskih listih čitati zanimivo poročilo o zborovanju čevljarjev-obrtnikov v Beogradu, ki se je vršilo v nedeljo 10. tm. v kongresni dvorani palače uradniške zadruge. Zborovanja so se udeležili čevljarjski mojstri in delavci iz vse države po zastopnikih svojih organizacij. Po kongresni dvorani so bili nameščeni razni napisi, kakor: »Smrt tovarniški obutvi!«, »Organizirajmo se v čevljarjske zadruge!«, »Samo zadružništvo nas more zaščiti pred navalom tovarniške obutve!« itd. »Naša rešitev je v zadružništvu«, je pa dejal v svojem govoru predsednik zborovanja, mojster Takanović. »Organizirajmo se v zadruge«, je dejal delegat Jugoslovanske delavske zajednice, čevljarjski delavec Stanković, »da se rešimo. Samo potom zadrug bomo premagali tovarniško obutev.« »Mi ne zahtevamo bogastva, ampak kruha!« je dejal vodja čevljarjskih mojstrov v Beogradu, Šušaković. »V tem cilju so ustanovljene zadruge po vsej državi... Celokupno naše gospodarstvo mora vstati v obrambo čevljarjev.«

Kongres je končno sprejel resolucijo, v kateri izjavlja med drugim, da smatra zadružništvo za uspešno sredstvo v borbi proti industrijski konkurenci, in poziva obrtnike in delavce, da pristopijo k čim živahnemu snovanju čevljarjskih zadrug. Obenem pa zahteva od Narodne in od Privilegirane obrtniške banke, da usmerita svojo politiko v pravcu jačjega kreditiranja čevljarjske zadružništva.

Vem, da je večina naših čitateljev, prepričan sem, da tudi večina obrtnikov šla brez zanimanja mimo in preko teh časopisnih poročil. A za mene nedeljsko zborovanje v Beogradu in na njem izgovorjene besede o potrebi zadružne organizacije našega obrtništva niso brez zanimivosti in ne brez pomena. Zakaj spomnil sem se ob tej priliki na dvojico obrtniških zborovanj v Celju, katerim sem prisostvoval. Eno se je vršilo pred približno 25 leti, drugo pa prva leta po prevratu. Na obeh zborovanjih sem tudi govoril in predočeval obrtnikom, da prihaja čas, ko jih bo kapital začel uničevati s pomočjo moderne tehnike, ki bo pocenila industrijsko proizvodnjo skoro vseh predmetov obrtniškega značaja tako, da posamezni obrtnik na noben način ne bo mogel vzdržati navedene kapitalistične konkurence, ampak bo rešitev obrtništva samo v zadružništvu. Takrat seveda nevarnost še ni bila tako na dani, zato so se nekateri obrtniki pri svojih izvajanih muzali, češ kaj pa ti o teh stvareh razumeš, drugi so morda podzavestno čutili upravičenost in utemeljenost mojih trditvev, vendar pa jih tudi oni niso vzeli resno, smatrajoč še vedno svoja obrtna društva, obrtne zadruge in obrtne zbornice kot zaščitnice, preko katerih ne bo mogel kapitalistični naval.

Danes uvideva — vsaj v Beogradu! — tudi obrtništvo, da je samo v zadružništvu spas. Upam, da tudi naše obrtništvo ne bo še naprej zakrkneno stalo ob strani in pričakovalo rešitve pred navalom industrijske konkurence samo od države in od svojih interesnih korporacij, namesto da bi šlo vase in uvidelo že končno — upam, da še vedno ne prepozno! — da je drvo in glavno in edino rešilno: samopomoč v obliki zadružništva. Naj bi glas iz Beograda proroško šel med obrtništvo vse naše države, ki mora ven iz okvira mentalitete srednjeveških cehov in kapitalistično-individualističnega pojmovanja gospodarskega življenja in mora začeti razumevati, da živimo res na prelo-

Ogromna oborožitev Nemčije v zraku

V Londonu ne pričakujejo uspehov od obiska v Berlinu — V Parizu so vznemirjeni — Nemčija ima 11.000 pilotov — Zračne sile sojedov Nemčije

LONDON, 14. marca. Tu vse bolj zmaguje prepričanje, da ni mogoče mnogo pričakovati od Simonovega potovanja in pogajanja v Berlinu. Gotovo pa je, da bo sir Simon na vsak način vztrajal pri tem, da Nemčija točno izjavi, kaj v vojaškem oziru prav za prav hoče in kaj je že storila. Na ta način bodo vsaj odstranjeni elementi negotovosti in mednarodne diskusije. Lord Eden bo spremljal sira Simona v Berlin in sodeloval pri vseh razgovorih. Šele nato bo odpotoval dalje v Moskvo in Varšavo, dočim se bo zunanji minister vrnil v London. Na ta način bo Eden pri pogajanjih v Rusiji in na Poljskem že točno informiran o rezultatih Berlina.

PARIZ, 14. marca. V tukajšnjih diplomatskih krogih se naglašja, da je Göringova izjava glede letalstva v Angliji, Italiji in Franciji delovala skrajno neugodno in se splošno ugotavlja,

da so na ta način na minimum zmanjšani izgledi, da bi se pogajanja z Nemčijo mogla uspešno zaključiti. Naglašja se, da je francoski vojaški ataše v Berlinu po nalogu svoje vlade vprašal po moči in obsegu nemških letalskih čet, ni pa dobil nobenega odgovora. Zaradi tega se zatrjuje, da bo še pred Simonovim potovanjem v Berlin izvedena izmenjava misli med Parizom in Londonom, kakor tudi Rimom, čemur bo sledila skoraj gotovo skupna izjava zahodnih velesil. Glede nemškega vojaškega letalstva se izve, da bodo ustanovljena štiri poveljstva. Število članov nemške sportne zračne zveze znaša pol milijona, mimo tega pa so postali častniki tudi dosedanji oddelečni, četni in drugi voditelji. Vsi ti novi častniki bodo nastopili aktivno vojaško službo 1. aprila. Po vesteh iz Berlina, računa Nemčija, da ima Francija 5000, Anglija 2000, sovjetska Ru-

sija 2000, Italija 1500, Poljska 1300, Jugoslavija 900 in Češkoslovaška 700 letal. Zaradi tega mora biti nemško vojaško letalstvo vsaj tako močno, da se bo moglo uspešno boriti proti temu ogromnemu številu letal sojedov Nemčije.

PARIZ, 14. marca. Po zanesljivih vesteh šteje nemška sportna letalska zveza pol milijona članov, izvršujočih članov pa ima 80 tisoč, ker so ostali le podporniki. Od teh jih bo 1. aprila prevzetih 30 tisoč v novo formirani letalski korpus. Doslej je že izvežbanih 6 tisoč prvovrstnih pilotov, izpit pa jih je napravilo tudi nadaljnjih 5 tisoč, tako, da razpolaga Nemčija zdaj že z 11 tisoč piloti. Šef tega korpusa je minister general Göring, ni pa še gotovo, ali bo letalstvo spadalo pod vojno ministrstvo ali bo tvorilo samostojni resor.

Senca monarhizma nad Grčijo

DRŽAVLJANSKE VOJNE JE KONEC, MED ZMAGOVALCI PA NI SOGLASJA.

ATENE, 14. marca. Grška državljanska vojna je sedaj dokončno zaključena. Voditelji vstaje so ali pobegnili preko meja, ali pa so bili prijeti in zaprti, da pridejo pred sodišča in dobe zasluženo kazen. Venizelisti priznavajo svoj poraz, vendar pa še vedno trdijo, da niso uničeni. Prestrašili jih ni niti zakon vlade o zaplembi premoženja. Nasprotno pa je vlada prepričana, da je sedaj definitivno konec vseh notranjih nevarnosti. Obsedno stanje z izrednimi sodišči ostane še nadalje v veljavi, vendar pa se je demobilizacija vojske že pričela. Zaradi likvidacije revolucije so bile izdelane mnoge zasilne odredbe. Tako se je razveljavila uradniška stalnost za tri mesece. Razpustile so se vse politične organizacije, ki zagovarjajo nasilne metode v politiki. Razpisale se bodo v kratkem nove volitve v konstituanto, ki naj

spremeni sedanjo grško ustavo itd. Obsedno stanje velja, dokler se ne izvrše vse razprave proti upornikom. Venizelosi in ostali, ki so pobegnili, bodo sojeni v kontumaciji. Škoda in stroški revolucije znašajo baje dve milijardi drahem. Tako trdi vlada, gotovo pa je, da obstojajo sedaj velika nesoglasja tudi med zmagovalci samimi. Nad zmagovito Grčijo vstaja nova senca, senca monarhizma. Caldaris je tudi sam monarhist, je pa proti obnovi monarhije sedaj, kakor zahtevajo nekateri ministri, zlasti Metaksas, general Kondilis je pa odločen nasprotnik monarhije. Monarhisti hočejo vrnitev bivšega kralja Konstantina, ali pa podelitev kronske angleškemu princu, vojvodi Kentskemu, možu princese Marine. Monarhisti mislijo, da je sedaj napočil njih čas. Grčija stoji tako pred novimi težkočami.

Generalni trening v
Planici

PLANICA, 14. marca. Na ogromni skakalnici v Planici je trening za nedeljske tekme že v polnem razmahu. Danes so nastopili tudi že Norvežani. Andersen in Sörensen sta z lahkoto preskočila 80 m., junak pa je postal Poljak Maruszarz, ki je davi skočil 90 m daleč. Sörensen je skočil 76 in 80 m, Andersen 86 in 87 m, Poljak Czech 67 m, Avstrijec 58, 65 in 72 m, naša Novšak in Priboršek sta pa skočila 57 m. Danes je prejela IZSZ iz Osla obvestilo, da je norveška zveza preklicala svoj prvotni sklep in dovolila svojim članom start v Planici. Popoldne prispeta brata Ruud. Daseda-

mu dveh velikih gospodarskih sistemov: kapitalističnega in zadružnega. Tudi obrtništvo se ne bo več moglo in smelo upirati razvoju dogodkov, ki gredo neusmiljeno svojo naravno pot, ako hoče, da ga ne bo kolo razvoja gospodarskega življenja zagrabilo in pomandralo. V. S.

nji trening zagotavlja, da bo v nedeljo presežen lanski svetovni rekord v Planici na 92 m.

Angleški nasveti Grčiji

LONDON, 14. marca. »Times« razpravljajo o grški revoluciji in pravijo med drugim, da sta Caldaris in Kondilis lahko hvaležna sosednim državam, ki so se vzdržale vsega, kar bi moglo povzročiti zunanje težkoče. Sosednje države so tako postopale, dasi so imele dovolj razlogov biti vznemirjene. Upravičena je nada, da bosta Caldaris in Kondilis le v umerjenih mejah izkoristila izvojevano zmago v osebne namene, več naporov pa bosta imela s tem, da zadržita v takih mejah tudi svoje pristaše. Dasi je njuna zasluga za Grčijo velika, bo še večja, ako državo sedaj tudi pomirita in odstranita strasti, namesto, da bi jih še bolj razpalila.

GRŠKE MANIFESTACIJE V EGIPTU

KAIRO, 14. marca. Grška vstaška ladja »Kerkira«, ki je dospela v Aleksandrijo, je vzbudila med aleksandrijskimi Grki, ki so večinoma venizelisti, veliko senzacijo. Grški poslanik je zahteval od vlade, da postopa s »Kerkiro« kot razbojniško ladjo. Med tem pa je vsa grška kolonija priredila »Kerkiri« manifestacije v dokaz simpatij. Pristaniška oblast je ladji naročila, da mora zapustiti egiptске vode, kar pa ladja še ni storila.

MACDONALD GRE?

LONDON, 14. marca. V zvezi z Macdonaldovo boleznijo so se spet pojavile vesti, da namerava odstopiti. Vendar se naglašja, da namerava še nadalje ostati v vladi, in sicer na ta način, da bi zamenjal svoje mesto z Baldwinom, to je, da bi postal ta predsednik, Macdonald pa njegov namestnik. Zatrjuje se, da je Macdonald zelo utrujen.

TAJNI KONZISTORIJ.

RIM, 14. marca. »Osservatore Romano« poroča uradno, da bo sklican letos tajni konzistorij prvega aprila. Na tem konzistoriju bodo menovani novi kardinali in škofi. Nato se bo pa proglašila kanonizacija riju bodo imenovani novi kardinali in škofi. Mora, velikega kancelarja Anglije.

NEMIRI NA KUBI.

PARIZ, 14. marca. Po vesteh iz Havane, se tam nadaljuje teroristična akcija. Skoraj po vseh mestih pokajo bombe. V prestolnici je bilo pri spopadih ranjenih 20 ljudi. Vendar zatrjujejo, da se splošna stavka naglo bliža koncu. Državni uradniki in uslužbenci so se že skoraj vsi vrnili na delo, morajo jih pa braniti pred stavkujočimi še vedno oddelki vojske. Posamezni voditelji opozicije so že pobegnili v Združene države.

ANGLIJA PROTI BREZPOSELNOSTI.

LONDON, 13. marca. Iz vrst vlade se izve, da bo še tekom tega tedna začela proučevati načrt o pobijanju brezposelnosti, ki ga je izdelal bivši ministerski predsednik Lloyd George. Baje bo nekatere odstavke svojega načrta tolmачil vladi sam Lloyd George.

Dnevne vesti

Koncert Glasbene Matice

KRASNO USPELA PROSLAVA STOLETICE MUSORGSKEGA.

Včeraj zvečer je bil v veliki unionski dvorani, ki je bila še precej dobro zasedena, koncert tukajšnje Glasbene Matice. Skozj ves spored sta prevladovala duh in lepota ruske glasbe, saj so bile, ako izvzema memo Bruchov violinski koncert, v produkciji skladbe treh znamenitih ruskih skladateljev Čajkovskega, Čerepnina in Musorgskega. Izbor izvajane glasbene materiala ima na sebi pečat nečesa sistematičnega in medsebojno povezanega, tako da je naše mariborsko glasbeno občinstvo imelo priložnost doživljati čar skladateljske tvornosti treh izrazitih predstavnikov ruske glasbe. S predvajanjem Musorgskega (Poraz Senaheriba) pa je Matica hkrati proslavila 100-letnico enega največjih in bogonarjenih glasbenih tvorcev.

Prvi del sporeda je obsegal Čajkovskega V. simfonijo, kjer je matični orkester v eksaktni izvežbanosti in uglajenem podajanju reproduciral vso tisto bolešno otožnost, ki je osnovna nota te močnejše simfonične skladbe, porojene v letih skladateljeve odmaknjenosti in melanholije. Po tej peti simfoniji bi imel slediti Griegov klavirski koncert v a-molu, ki pa je zaradi nenadne težke obolesti naše odlične pianistke ge. M. Rusyjeve moral izostati. V nadomestilo se je uvrstil v spored Bruchov violinski koncert, pri katerem je sodelovala kot solistka naša violinska mojstrinja in umetnica F. Branđlova. V tej praznični in zanosni muziki je, spremljana po orkestru, dokazala svoje znane interpretacijske vrline, ki se pričenjajo pri osnovnih obrisih in zaključujejo pri najelementarnejših drobcih.

V drugem delu koncertnega sporeda je bilo izvajanje Musorgskega »Poraza Senaheribe« in Čerepninove »Stare pesmi«. Prava pristna ruska glasbena folklorja je v podajanju matičnega mešanega zbora, spremljanega po matičnem orkestru, stopala sveže in krepko v ospredje. Elementarnost ruske muzike je vzvalovala v vsej svoji silovitosti. Sozvočju med orkestrom, ki je bil za matični zbor vendarle malce premočan, in preizkušenim ter odlično pripravljenim zborom je dajal enovito smer naš mlad talentirani dirigent prof. Marjan Kozina, ki mu ob lepem uspehu drugega koncerta gre priznanje. Kontakt med občinstvom in izvajajočimi je bil ves čas najtesnejši. Koncert so počastili tudi mariborski odličniki, tako mestni predsednik dr. F. Lipold, sreski načelnik dr. Senekovič, kanonik dr. Mirt kot škofov zastopnik, predstojnik mestne policije S. Radošević, upok. minister dr. V. Kukovec, ravnatelj dr. J. Tomišek in drugi. Koncert se je prenašal po radiju.

Tragična smrt služkinje

Odpri la je najprej plin, nato se pa še obesila.

Pri ženi odvetnika dr. Macarola, stanujoči v palači Pokojniškega zavoda na Kralja Petra trgu, je služila 22-letna Marija Ribezeljeva iz Vojnika. Marija je bila za delo silno pridna, po svojem temperamentu pa zelo živahno dekle. Gospa ji je že pred 5 meseci odpovedala službo, vendar je svojo odpoved iz smiljenja do ubogega dekleta preklicala ter jo obdržala še naprej. Sinoči je bila Marija z nekim svojim znancem v kinu in se je vrnila v poznih urah. Ves prejšnji dan je bila zelo vesela in zato gosposinja niti zdaleč ni mogla slutiti, kaj se je zgodilo z njo, ko je prišla pozno ponoči domov. Marija je odšla v kopalnico in si končala tam na zelo tragičen način svoje življenje. Najprej je odpri la plin nato se pa obesila na kljuki pri oknu. Zjutraj kmalu po 6. uri jo je našla gosposinja mrtvo. Gosposinja je takoj poklicala reševalce, ki so jo skušali z umetnim dihanjem spraviti k življenju. Toda bilo je vse zaman. Zdravnik je ugotovil smrt. Kaj je mlado služkinjo poginilo, v tako žalostno smrt, ni točno znano. Domnevajo, da najbrže nesrečna ljubezen. Zapustila je pismo, v katerem prosi, naj bi jo pokopali v domači zemlji.

Priprave za sprejem bolgarskih pevcev

Z velikim veseljem in navdušenjem pričakuje obmejni Maribor prihoda bolgarskega pevskega zbora »Rodina«. Bratski bolgarski pevci bodo prispeli definitivno v Maribor v soboto, 16. t. m. s popoldanskim brzovlakom iz Ljubljane. Vse mesto, zlasti pa pevski in nacionalna društva pripravljajo pevkemu zboru »Rodina« pristrčen sprejem. Na kolodvoru jih bodo sprejeli zastopniki mariborskih pevskih in drugih društev in bo pri sprejemu igrala vojaška godba. V imenu mestne občine mariborske jih bo pozdravil mestni župan g. dr. Lipold, v imenu mariborskih pevskih zborov pa predsednik Glasbene Matice g. dr. Poljanec. Prepričani smo, da se bo pri sprejemu na kolodvoru zbral ves nacionalni Maribor. Živahno gibanje za sprejem je tudi med našo srednješolsko mladino. S kolodvora bodo krenili mili gosti v hotel »Orel«, zvečer pa bodo nastopili v unionski dvorani. Po koncertu bo družabni večer, na katerega so vabljeni vsi Mariborčani in prijatelji bratskega bolgarskega naroda. V nedeljo dopoldne si bodo ogledali zanimivosti Maribora, popoldne pa se bodo odpeljali proti Beogradu.

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj pije en- do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice.

Smrt dr. Mihajla Pupina. V Ameriki je umrl včeraj slovit učenjak in univerzitetni profesor dr. Mihajlo Pupin. Pokojnik je bil jugoslovanski rojak in ni bila na njegova dela in njegove izume pomembna samo dežela dolarja, marveč tudi naša država. Pupin je izumitelj najrazličnejših praktičnih elektrotehničnih pripomočkov, ki se jih danes poslužuje ves svet. Pridobil pa si je ob prevaru velike zasluge tudi za našo državo, ko so ji krojili meje. Naš narod ga pozna po njegovi avtobiografiji »Od pastirja do iznajditelja«, ki jo je izdala Vodnikova družba in po intervenciji pri pokojnem Wilsonu, ki nam je rešila Bled in zahodni del Gorenjske. Velikemu možu večer spomin!

Kandidatura g. Mihe Vahtarja. G. Vahtar nas obvešča: »Izjavljam, da notica o mojem namestništvu pri kandidaturi dr. Jančiča, drž. prav. v p., ni točna, ker sem podpisani imenovan po »Zvezi obrtnih društev za dravsko banovino« sporazumno z »Obrtnim društvom« v Mariboru za obrtniškega kandidata na listi ministrskega predsednika g. Bogoljuba Jevtića, za srez Maribor levi breg. Miho Vahtar, prvi podpredsednik Zveze obrtnih društev za dravsko banovino.

Za olepšavo našega mesta. Stari stanji na mariborskih ulicah in cestah so doigrali svojo vlogo. Posekali jih bodo tudi v Razlagovj ulici med Cankarjevo in Prešernovo ter v Aškerčevi ulici od Ciril Metodove do Prešernove ulice in v Maistrovi ulici od Ciril-Methodove do Prešernove ulice. Namesto njih bodo nasadili lipe.

Naš promet in naša prometna politika, je naslov predavanju, ki ga bo imel drevi v radiu naš prometni minister inž. Vujić. Njegov govor bodo prenašale vse tri naše oddajnice.

Bratstvo pravoslavni Slovencev v Mariboru poziva vse svoje članstvo in vabi tudi vse prijatelje bratstva, da se v čim večjem številu zanesljivo udeležijo duhovne proslave pravoslavne nedelje, ki bo 17. t. m. ob pol 11. uri dopoldne v dvorani Ljudske univerze.

Mariborski smučarji na pohodu v Planico. Spričo številnih prijav za udeležbo pri skakalnih tekmah v Planici je zimsko-sportna zveza definitivno naročila posebni vlak iz Maribora. Kakor čujemo pripravljajo naši smučarji impozanten pohod v Planico, ki se ga bo udeležila tudi znana poljska godba s svojim kapelnikom Otmarjem Cvirnom na čelu.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti, izboljšuje naravna Franc Jožefova grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o preosnavljanju zatrjujejo, da so dosegli s Franc Jožefovo vodo sijajne rezultate. Franc Jožefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Podružnica Narodne strokovne zveze v Mariboru naznanja, da bo 6. in 7. aprila 1935 kongres Narodne strokovne zveze v Celju in poziva članstvo, da se kongresa udeleži v čim večjem številu, da bo Maribor v Celju dostojno zastopan. Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzel minister za socialno politiko g. Drago Marušič, ki je obljubil, da pride osebno na kongres. Zagotovljena je polovična vožnja in bo stala samo 21 Din tja in nazaj. Kosilo se bo dobilo po 8 Din. Velika udeležba na kongresu naj pokaže javnosti, da stoji nacionalno delavstvo v strnjениh vrstah za svojim pokretom, ki hoče izboljšati izboljšanje socialnih prihodkov delavnega ljudstva. Zato vsi na kongres, da pokažemo svojo moč s tem, da nas bo zbranih v Celju v impozantnem zboru in da bomo pri volitvah v narodno skupščino primerno upoštevani. Prijave sprejema tajništvo podružnice Narodne strokovne zveze v Mariboru, Sodna ulica 9, III. nad stropje med uradnimi urami, najdalje do 20. tm.

Studenška sokolska mladina vabi! Studenški sokolski naraščaj in deca imata zadnje čase polne roke dela. Pripravljata se na svojo akademijo. Prejšnji teden je bila tekma slikarjev in risarjev za najboljši plakate, ki so sedaj izobešeni po studenških ulicah. Prvenstvo je dosegel naraščajnik Menih Branko. Sedaj je vse delo usmerjeno na to, da bodo vse točke bogatega sporeda čim lepše uspele. Saj bomo videli telovadbo, igrice in slišali poseben mladinski orkester ter izbrane pevske točke, da bo vsak prijatelj mladine prišel na svoj račun. Orkester so naraščajniki sami sestavili, kakor so sploh vse priprave v rokah mladine same. Ta svojevrstna akademija bo v nedeljo 17. tm. ob 19. uri zvečer po najnižjih cenah. Prijatelji sokolstva, pokažite ob tej priložnosti, da se za delo naših Sokoličev dejansko zanimate! Obiščite prireditev v čim večjem številu!

Z gostilničarskim kongresom, ki bo 16. marca v Zagrebu, bo zvezana razstava in poskušnja hrvaških vin, kakor tudi vseh potrebščin, ki so gostilniškim podjetjem neobhodno potrebne. V soboto popoldan po kongresu in v nedeljo 17. marca pa bo revija pomladanske mode. Polovična vožnja po železnicah je dovoljena, legitimacije se dobe pri železniških blagajnah.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v četrtek ob 20.15 predava francoski pisatelj g. Albert Leon iz Taura o Lafontaineu. Najlepše njegove basni bo recital in prikazal kot prave drame človeških slabosti in strasti. V petek ni prireditve.

V sredo 20. marca bo predaval priznani celjski alpinist g. Andrijo Kopinšek o svojih pohodih na Pireneje ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze. S tem predavanjem zaključí zimskosportni odsek SPD Maribor letošnje izredno pestro predavalno sezono.

Redni letni občni zbor Protituberkulozne lige v Mariboru bo v petek, dne 15. t. m. ob 18. uri v sejni dvorani mestne hranilnice z običajnim dnevnim redom. Člani in prijatelji lige dobrodošli!

Zveza Maistrovih borcev ustanovi pri Sv. Bolfenku pri Središču odsek zveze. Ustanovni občni zbor bo 17. marca ob 9. uri. Maistrovi borci, posebno oni iz bližnje okolice, se vabijo k obilni udeležbi! Predsednik.

Pevsko društvo »Luna«, Košaki, ima v nedeljo 17. marca 1935. ob pol 15. uri svoj redni letni občni zbor v gostilni Babič, v Krčevini. Po občnem zboru družabni večer. Vsi člani in prijatelji petja vabljeni!

Cena je merodajna za kakovost. Zlasti vidimo to pri testeninah. »Jajnine« na pr. so najdražje, zato pa je njih kakovost izredno odlična. To vedo naš egospodinje, a tudi vsi oni, ki jih uživajo.

Tonfilm »Bosanci«. Že lani v avgustu in prve tedne v septembru so snemali film iz življenja Bosne in Hercegovine, ki ga bodo pod imenom »Bosanci« predvajali v vseh kinematografih sveta. Film je najboljša reklama za naš narod, njegove

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 14. marca ob 20. uri: »Blodni ognji«. Premiera. Red B.

Petek, 15. marca. Zaprt.

Predstava v ptujskem gledališču odpovedana. Mariborsko narodno gledališče je nameravalo gostovati jutri, v petek zvečer v ptujskem gledališču s »Stambulsko rožo«. Gostovanje pa je zaradi tehničnih zaprek odpovedano.

Drevi je v gledališču premiera z velikim zanimanjem pričakovane drame dr. I. Šorlija »Blodni ognji«. Drama načenja prav sodobne probleme ter je zato današnjemu človeku prav posebno blizu. V Ljubljani so jo sprejeli z odkrito simpatijo. Režija je Skrbinškova, vodilne vloge igrajo Kraljeva, Severjeva, Furijan, Skrbinšek in Grom.

Kaj pripravlja gledališče? V glasbenem repertoarju bo naslednja premiera Offenbachova nesmrtna opera »Hoffmannove pripovedke«, vedno sveže in privlačno delo, ki se stalno drži na repertoarju gledališč. Zasedbo javimo te dni. — Za »Hoffmannovimi pripovedkami« pride na vrsto krstna predstava nove slovenske operete »Prebrisan amor«, delo režiserja in igralca mariborskega gledališča Pavla Rasbergerja. Obe navadeni deli režira J. Kovič. Drama pripravlja »Kvadratura kroga«, izredno zanimivo veseligrso sovjetskega dramatika Valentina Katajeva s Kraljevo, Severjevo, Skrbinškom, Stupico in Gorinškom v vodilnih vlogah. To bo prvo sovjetsko delo na mariborskem odru. Režijo vodi inž. arh. Stupica. — Milan Skrbinšek, eden najmarkantnejših stebrov slovenskega gledališča, bo proslavil 25-letnico svojega umetniškega delovanja tudi v Mariboru ter bodo v ta namen naštudirali Farrerejevo dramo »Bitka«.

KINO

GRAJSKI KINO

Danes v četrtek svečana premijera Nedbalove operete:

POLJSKA KRI

Anny Ondra, Hans Moser, Svetislav Petrovič. Pripravlja se Bosanska rapsodija. Bosnjaki.

Kino Union, Danes najnovejši originalni ruski film »Pesem na Volgi«.

navade in običaje, za njegov značaj, njegovo vokalno folkloro bodisi v preprosti, bodisi v umetniški obliki. Avtor libreta je mlad dunajski književnik Franc Tancler. ki je sporazumno z našimi najboljšimi poznavalci Bosne in Hercegovine izdelal fabulo, ki je naslonjena na znani motiv o dveh prijateljih in neki lepotici, torej boj med prijateljstvom in ljubeznijo. Glavni junaki v filmu so Mirko in Bojan ter lepa Mara. Posamezna dejanja so prepletana z dramatičnimi dogodki, ki so povezani s patrijarhalnostjo in primitivnostjo našega naroda. Tonfilm »Bosanci« pa ni izdelan samo za nas in našo državo, marveč za ves svet. Opremljen je tudi zelo okusno z glasbo, ki je zajeta iz naše narodne pesmi, iz globoke duše našega človeka.

»Quo vadis?«, film napete vsebine, krasnih posnetkov in zanimivih prizorov se bo predvajal 16., 17. in 19. tm. v »Grajskem kinu«. Preganjanje in mučenje kristjanov, boj mučnikov z divjimi zvermi v areni, žive baklje, požar v Rimu. Bogu vdano prenašanje muk itd. itd. prikazuje ta film, in ga občinstvu toplo priporočamo. Cene nizke.

Radio Ljubljana. Spored za petek 15. t. m. Ob 11: šolska ura; 12: narodne pesmi na ploščah; 12.50: poročila; 13: čas, glasbene slike na ploščah; 18: kulturno življenje starih narodov; 18.20: radio-orkester; 18.40: literarna ura; 19: radio-orkester; 19.20: čas, jedilni list, program za soboto; 19.30: nacionalna ura; 20: tamburaški orkester; 21.15: Straussova ura; 22: čas, poročila; 22.20: radio-orkester.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 3 stopinje C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 1 stopinjo C nad ničlo; barometer je kazal pri 18 stopinjah 745, reduciran na ničlo pa 742; relativna vlaga 84; vreme je oblačno in tiho; vremenska napoved pravi, da se bo vreme pooblačilo.

Razgovor z Ivom Šorlijem

K NOCOJŠNJI PREMIERI NJEGOVIH »BLODNIH OGNJEV« V NAŠEM GLEDALIŠČU.

Za Golouhovo grotesko »Od zore do mraka« homo videli drevi v našem mariborskem gledališču drugo letošnjo noviteto mariborskega avtorja, dr. Iva Šorlija dramo »Blodne ognje«. Navada je, da spregovorimo pred vsakim takim pomembnim dogodkom, ali »domačim praznikom«, ako hočete, nekaj besed, zato sem poiskal avtorja in ga pobaral, kako je s tem njegovim delom, ki je doživelo nedavno v Ljubljani prvi krst in vsestransko lep uspeh. »Saj to ni potrebno, bo že občinstvo samo videlo,« je menil spočetka, naposled se je pa le vdal in mi pričel pripovedovati:

»Pred vsem bi rad poudaril, da si nikakor ne domišljam, kakor bi bil s svojo dramo — baje je res to — kakšno zvezdo z neba sklatil. Tega tudi niti nameraval nisem. Želel sem edino postaviti na oder živ kos živega življenja. (Neki ugledni ljubljanski kritik me je pri tej priliki menda prav zato, spet imenoval naturalista. Dobro — samo, da je meni tu in povsod »natura« tudi d u h o v n o življenje; vsaj kolikor je »moralno«, torej »naravno«). Ne bom pa tajil, da me uspeh pri premieri ne bi bil prijetno — presenetil. Zakaj tega uspeha si, kakor pravimo, ne dam jemati. Ne toliko zaradi močnega aplava, ki bi bil naposled delno lahko samo izraz kakih simpatij in prijaznega bodrenja, temveč zaradi tiste napete pozornosti, s katero je občinstvo zasledovalo potek dogajanj na oderu in je bila tankoslušnim igralcem, kakor so mi potem povedali, gotovo jamstvo, da bo zastor sprožil tudi primerno ploskanje.

Še eno bi pri ti priložnosti rad odkrito povedal. Ko je tudi po tretjem in zadnjem dejanju hiša pokazala, da je stvar pred njo obstala, sem dejal intendantu Otonu Župančiču: »To je vse lepo, a sedaj pride šele — kritika!« On pa s svojo znamenito kretinjo tja čez vse to morje glav: »Kritika? Kaj to ni kritika?« No, jaz sem pred vsem mislil na — antipode. Vsak ustvarjajoč človek jih ima, ker jih s svojim delom še posebno draži, zlasti če niso niti oni krivi niti ti; hrana, ki si jim jo ti skuhal, jim pač ne tekne. Seve, človek bi pričakoval, da jo vsaj drugim privoščijo, a ker je proti njih »prepričanje«, niti tega ne moreš zahtevati. (Jaz bi jim edino zameril, da ne spoznajo najmanj toliko: »Tega pravičnika ali krivičnika vsaj jaz ne morem pravično soditi in ga zato rajši ne bom.«) Ampak zdaj bom res že povedal: jaz sem že kmalu domel in pretehtal svoje poslanstvo in si iskal prijateljev pred vsem v tistih širokih plasteh našega izobraženstva, ki ima tudi svoje pravice. Pravice ljudi s čutečim srcem in zamišljeno glavo. In ki jim

je naposled umetnost utelja v bridkosti življenja, kakor je morala biti tudi meni. Bog ne daj, da bi komu branil iti in iskati globlje in više in širje, a pustite, da živimo in se po svoje zveličamo tudi mi! Tako občinstvo sem imel v pretežni meri, se mi zdi, tudi v Ljubljani, pred seboj, in ko je tako toplo pozdravilo moje delo, sem bil tega pač vesel. Bog pomagaj meni in njim!

Ali so mi od mojega teksta veliko črtali? me vprašal. Ne mnogo, a kar so, sem iz vsega srca odobril. Kakor še nikoli, sem zdaj doumel, da je dramsko delo plaz, ki ga niti z zlatimi koli, še manj diamantnimi iglami ne smeš zatikati in na njegovi poti ovirati. (Gledališka igra je kruta zadeva, bi rekel prof. O. Šest). Res, da je tujim avtorjem — bi brez hudomušnosti ali že celo osti dejal — dovoljeno malo več modrovanja, lepobesedičenja itd., a naposled nič ne de. Če domačim producentom od zgoraj in od spodaj malo bolj na prste gledajo.

Kakega sprejema pričakujem v Mariboru? — Od cenjen epublike, meniš? — Na to moram pa odgovor celo dolžan ostati, Saj bi bilo drugače videti, kakor da ga hočem že »vnapij pridobiti«. In mene njena svobodna sodba preveč zanima, da bi ji poskusil bistre glave tako ali tako obračati. Pač pa lahko že vna-

Proti novi demontaži

UČITELJSTVO ZA OBSTOJ UČITELJIŠČA V MARIBORU.

Učiteljsko društvo za Maribor mesto je na svojem zborovanju dne 14. februarja 1935 soglasno sklenilo sledečo resolucijo:

Pri razmotrivanju vprašanja reorganizacije naših učiteljišč se pojavlja ne le v merodajnih, temveč tudi v naših učiteljskih vrstah pesimistično naziranje, da je dovolj, ako so učiteljišča le v banovinskih središčih. To naziranje pa je pogrešno že v svojem jedru, saj so 1. banovine izrazito različne po svoji velikosti in številu prebivalstva (savsko-primorska); 2. pa tudi po svojih kulturnih potrebah (dravska in zetska); in 3. bi po gornjem naziranju znašalo število učiteljišč le 10, namesto sedanjih 37 (31 državnih in 6 zasebnih), kar je daleč premalo. Neljube posledice: prenapolnjenost razredov in neupoštevanje pokrajinskih posebnosti.

Zato naj se zavzame naša stanovska sekcija in vsa naša kulturna javnost v mariborskem okrožju z vso energijo in z dosledno vztrajnostjo na vseh merodajnih mestih in pri vseh odločujočih činiteljih, da ostane v Mariboru neokrnjeno

prej izrazim svoje zadovoljstvo nad za sedbo z g. režiserjem Vladimirjem Skrbniškom na čelu vred. Ko sem prebral imena — tudi v to se misem vtikal — sem imel občutek, da sem v dobrih rokah. Škoda samo, da hrupa rolni tudi po našem Talijskem hramu, ker drugače bi bila ta mučno-prijetna zadeva, oziroma prijetno-mučna zadeva, že v soboto 9. t. m. za mano.

Zakaj je bila krstna predstava v Ljubljani in ne v Mariboru? Tudi to bi rad vedel? Rokopis sem izročil našemu gledališču nekaj ur celo prej ko ljubljanskemu, zato ni moja krivda, da »Blodni ognji« ne bodo kršeni najprej v Mariboru. Bile so menda tehnične ovire, da stopajo na oder šele sedaj.

R. Rehar.

ohtanjeno učiteljišče. Razlogi: 1. Mariborsko učiteljišče je znano po svoji pedagoški tradiciji vsemu slovenskemu učiteljstvu; 2. njena ukinitve bi izzvala soglasen odpor vsega mariborskega prebivalstva, ki bi zopet izgubilo važno kulturno postojanko, pa tudi oster odpor vsega ljudstva bivše mariborske oblasti, ki mariborski zavod oskrbuje z učiteljskim naraščajem. To tembolj, ker so preko trideset let obstojala v Mariboru tri učiteljišča (dve ženski in eno moško). 3. Upravičeno pa bi tudi zavrnila tako namero vsa nacionalna javnost, ki se zaveda namena in pomena še vedno narodno ogroženega obmejnega Maribora. 4. Do normaliziranja sedanjih razmer se naj vpelje na učiteljiščih numerus clausus z enakim proporcem sprejemanja obeh spolov.

Pa tudi iz zgolj pedagoških vidikov bi bila ukinitve učiteljišča v Mariboru usodna in obžalovanja vredna. Razlogi: 1. Sodobni učitelj mora dobro poznati svoje okolje, obvladati domače narečje, poznati ljudske šege in navade ter se vglobiti v ljudski duh, s katerim naj bo

ŽENSKÉ!

KO BOSTE ENKRAT PRALE
s SAMORAD
PRALNIM PRAŠKOM,
BO TA EDINA VAŠA HVALA
PREIZKUSITE GA ČIMPREJ!
ZAHTEVAJTE GA POVSOD!

Izdelano na podlagi olivnega olja.

Sport

Prvi mednarodni table tenis turnir v Mariboru

ISSK Maribor bo priredil v dneh od 23. do 25. marca t. l. pod pokroviteljstvom mestne občine mariborske v unionski dvorani I. mednarodni table tenis turnir za prvenstvo Maribora. Igralo se bo v naslednjih disciplinah: mednarodni single gospodov, double gospodov, klubska moštva, single juniorjev, handicap, mariborski single gospodov in mariborski double gospodov. Turnir bo po pravilih JTTS in po pravilih ITTF za mednarodna tekmovanja. Prijave je poslali do petka 22. t. m. na naslov: S. Senekovič, Jugoslovanski trg 5. Žrebanje bo v petek ob 20. uri pri »Orlu«. Točen razpored tekmovanja bo mo še objavili.

Okrožni odbor LNP, službeno. V Murški Soboti bo v nedeljo 17. t. m. ob 14.30 prijateljska tekma SK Jugoslavija (Celje): SK Mura. Službujoči odbornik g. Peterka.

Mariborski nogometni sodniki bodo sodili! Na včerajšnjem sestanku mariborskih nogometnih sodnikov se je sklenilo, da ne bodo pristopili Zvezi neodvisnih sodnikov ter bodo na razpolago LNPju. To gesto mariborskih sodnikov iskreno pozdravljamo!

Napačna seštevanka.

Učitelj: Jožko, tvoja seštevanka je napačna. Pri vseh računih imaš večje vsote. Kdo ti pomaga pri nalogah?

Jožko: Moj oče.

Učitelj: Kaj pa je tvoj oče?

Jožko: Plačilni natakar.

M. Kovačič:

Prosvetar in njegovo delo

Znano je, da se s telovadbo razvijajo tudi posebna duševna svojstva kot spremeljavni pojavi. Ker pa z vajo postajajo gibli in funkcije človeškega mišičevja avtomatične, postajajo tudi spremni duševni pojavi takorekoč avtomatični, to se pravi, da se utrjujejo ter postanejo nekako človekova druga narava. Taka svojstva, ki jih razvija smotrna in redna telovadba, so: pogum, odločnost, vztrajnost, duhaprisotnost, trdna volja, močnost ali značajnost, iskrenost. Od prosvetarja tedaj pričakujemo po vsej pravici, da v vsem svojem nastopanju, v vsem svojem udejstvovanju dokazuje neustrašenost; da se pri delu, kakršnegakoli se loti, ne preplaši pred ovirami, ki se mu postavijo naproti. Zoper vsako zapreko, na katero zadene, postavi svoj: hočem! In če so s početka težave še tolike, odnehal ne bo prej, dokler jih vztrajnost njegova ne bo premagala. Ta žilavost v hotenju, doseči to, kar si je začrtal v svoj program, je dokaz trdne volje, tako potrebne za doseganje uspehov v življenju. Te lastnosti so tudi osnove onega kompleksa psihičnih dispozicij, ki jih zgrinjamo pod skupno ime »karakter« ali »značaj«. Prosti naš človek pravi o

osebi, ki je karakterna ali značajna, da je »mož-beseda«. Možatost torej je, kar mora diti prosvetarja; ona je, ki mu dela vsako zahrbtnost, vsako neodkritosrčnost zoprno. Nobenega intrigantstva, nobenega spletkarjenja, nobenega čenčanja ne mara človek, ki je vreden, da se mu poveri važna funkcija sokolskega prosvetarja.

Vsa ta svojstva, katera so bila tu omenjena, pa so pojavi notranjosti človekove. Ker jih cenimo, ker nam ugajajo, jih z vso pravico imenujemo lepe. Tvorijo torej sestavine ene kalokagathie, ki si jo je tako želel antični človek: lepote, ki pa ni več zunanja, nego notranja. A ta notranja lepota ima še drugo ime: dobrota — agathia. Tudi te je torej treba prosvetarju, da je vreden, biti nosivec te funkcije. Ne le trden, ampak tudi plemenit značaj mu je tedaj potreben. K plemenitosti pa spadajo razne nrajskvene kakovosti, kakor nepokvarjenost z ozirom na spolnost, vzdržnost v različnih užitekkih, katere nudi človeku življenje (torej n. pr. zmernost v jedi, v pijači, v kajenju, skromnost v načinu oblačenja), premagovanje raznih strasti in razvad (n. pr. jeze, izbruhoval surovosti, preklinjanja, psovanja i. pod.). K plemenitosti spada tudi primerna mera »usmiljenosti« (po domače rečeno) ali (drugače rečeno) socialnega čuta, čuta za pravičnost napram socialno šibkejšim in čuta za pravičnost

vobče — ne le za tisto pravičnost, ki se javlja v dejstvu, da se ne pride v nasprotje z obstoječimi državnimi zakoni, ampak za ono po naravi sami človeku vrojeno pravičnost, ki ni zapisana v nobeni postavi in nobeni prepovedi ali zapovedi, nego se javlja — kakor pravimo — človeku v njegovih vestih.

Iz tega vidimo: velike so zahteve, ki se staviijo prosvetarju, vendar niso pretirane; morda jim ne more posameznik ustreči v celoti, vendar naj se trudi in stremi za tem, da ustreže tem zahtevam vsaj po možnosti. »Plemenit bodi človek, pripravljen pomagati in dober!« je dejal neki velik pesnik: kakor da je imel na mislih osebnost sokolskega prosvetarja.

Nizajoč tako misli iz misli spoznavamo, da je Tyrš, gradeč svojo eklektično življensko filozofijo, nujno vnesel vanjo tudi zahtevo, ki jo je prvi oznanjal Kristus. Ta je postavil, kakor nas uči sv. Pismo, dve najvišji zapovedi. Prva je: Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše! Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!

Tyrš o vsebini prve zapovedi ni nikoli razpravljaj. Samo v enem spisu, namreč o Mohamedu in njegovem nauku, je razpravljaj o verskih zadevah. Vendar ni najti v tem spisu niti besede, s katero bi se pridruževal onim, ki verujejo, da živi

transcendentalni Bog, kakor ga učijo n. pr. vere krščarske ali mohamedanske ali mojsijevske, niti se ne najde tam beseda, s katero bi bil tajil eksistenco Božjo. Iz Tyrševih spisov se torej ne da dokazati, niti da je bil Tyrš teist, niti da je bil ateist. Saj pa njemu za to tudi ni šlo — njegova filozofija je praktična življenska filozofija. Gre mu le za to, kar je na tem svetu. Nikdar ni razpravljaj o tem, kaj in kako je na »onem svetu« in ali takozvani »oni svet« sploh obstoji, t. j. ali veruje v posmrtno življenje duše ali ne. Priznaval je pač — in to ve vsak, kdor le malo misli in se zna opazovati — da obstoji poleg materijelnega, telesnega življenja še drugo, namreč duševno življenje. Ali odkod to dušno življenje — preko tega vprašanja je Tyrš prehajal in se vanj ni spuščal. Vsaka trditev torej, da je bil Tyrš bodisi monist, bodisi dualist, je izvita iz trte in neutemeljena, ker se ne da podpreti iz nobenega Tyrševga spisa niti iz nobene njegovih sentenc, ki so jih sicer tako bogati njegovi spisi. Toda za vse to — kakor omenjeno — Tyrš tudi ni šlo. V Sokolstvu, s katerim je hotel svoje nauke udeležiti praktično, ni videl organizacije, ki bi služila pripravi za »onostransko življenje« — ne glede na to, ali obstoji ali ne — ampak je vso svojo filozofijo namenil le pozemskemu življenju.

(Se bo nadaljevalo)

Alphonse Daudet:

GREH ŽENE

ROMAN

33

»Kje sta ona nesrečneža? To mora ta človek vedeti najbolje! On ve to po onih na Grosbourgu, a naša Rosina ve zopet po njem.«

In ko je tako korakal po razgreti cesti, je njegova kratka senca še povečala njegove jezne gibe.

»Kakšna zvirca sem, da nisem že preje mislil na to in sem brezplodno izgubljal čas pri poštnem predalu! Samo da ta ženska spregovori! Ah, spregovorila bo, sicer...«

Prav v tistem trenutku se je pojavila Rosina Chuchinova — ki je imela enako suhljat, samo malo lepši in finejši obraz kakor njen oče, ribiški čuvaj — na malih vratih parka, na onih dveh stopnicah, s katerih je nedavno skoraj ubila svojega gospodarja z vestjo o Lydijinem begu. Služkinja je nosila gosposki klobuk, male čevlje in v rokah je držala pozlačen molitvenik; gotovo je nekoga pričakovala. Napotila se je proti Richardu z onim praznim, ponižnim smehljajem, v katerem je mogoče najti vse, kar človek hoče; toda on jo je prijel za obe roki ter jo

stisnil k vratom, ki jih je z enim udarcem noge zaprl.

»Kje je gospa? Ti to veš... povej takoj... kje je gospa?«

Sirovo jo je tresel. Nedoumevajoč njegovo vprašanje je vsa začudena zajec-ljala:

»Ne, gospod Richard, ne vem, kje je gospa... Ko se je vrnila od velike maše je našla doma neko brzojavko...«

»Govorim ti o tvoji gospodarici... o moji... moji ženi...« To besedo je izrekel s težko muko. — »Da, kje je ona?« In ko je opazil, da mu hoče lagati: »Nikoli se nisem mešal v tvoje posle, toda vedi, da vem vse... Ako misliš, da vaju ne slišim, ko ti ljubimec prihaja v pralnico... Treba mi je reči le eno besedo, pa te mati takoj vrže na cesto in oče Chuchin te...«

»Oh, gospod Richard...«

»Torej ne laži! Kam jim piše Alexandre; na kakšen naslov odpošilja pisma?«

Nehote trepetanje vsega močnega telesa vaščanke je jasno pričalo o njeni negotovosti in neodločnosti, a vendar je naposled šepetaje izdala ime kraja in ho-

tela. Richard je bil presenečen. Misli je, da sta daleč preko morja, izven vsakega dosega. Mu mar niso pripovedovali o nekem potovanju v Indijo? Ali namesto, da bi skočil in zdvijal, ko je naenkrat izvedel, da mu je maščevanje tako blizu, je nenadoma postal tih in docela miren — vendar zaradi tega ni opustil svoje namere, ker je čisto mirno ukazal Rosini, naj mu pripravi potni kovčeg:

»Saj veš, oni mali kovčeg, ki ga navadno jemljem s seboj kadar grem na lov na ribnik de Merogis... Ali pred vsem, moji materi riti besedice!... Praviš, da je odšla?«

»Da, s kočijo na kolodvor v Villeneuve.«

»Mati je odšla v Villeneuve! Kaj hoče tam?«

Gospa Férganova ni nikoli hodila drugam kakor k maši.

»Ne vem, gospod Richard, a izkoristila bom njeno odsotnost, da vzamem kovčeg, ki je ostal v dvorcu.«

Napotila se je proti drevoredu. Poklical jo je nazaj: »Pojdi tudi v mojo sobo in prinesi mi...«

Ni vedel, kako naj ji naroči prinesiti samokres, ki je ležal v predalu njegove nočne omarice. Povedati ji to tako odkrito bi pomenilo izdati ji skrito namero; zaradi tega se je malo zmedel.

»Ne, nič; šel bom že sam tja.«

Ko je ogledoval orožje, je bil sam nase jezen zaradi tega svojega nepričakovaneja in neraztolmačljivega miru.

»Čemu to? Zakaj me je misel, da bom, ako bom samo hotel, že jutri ob tem času lahko izvršil svoje maščevanje, tako ohladila in umirila? Sem mar zares strahopetec, ali sem pa samo nesposoben za končni sklep?«

Da se znova vznemiri in se mu vrne spet ona prejšnja srdita jeza, je poiskal Charlexisova pisma njegovi ženi, ki jih je hranil v svoji torbici, da jih je imel vedno pri roki in pred očmi. In to je bilo storjeno zelo naglo. Ker mu je bil razum nekoliko uspavan in polenjen od velike soparne vročine, je bilo treba šele zunanjih dražil, da mu podžgo domišljijo. Tako se v časih tudi blodneži zatečejo k knjigam in slikam, da predramijo njihove zamrle živce. Ta pisma je znal že na pamet, ko pa jih je bral, so dobivale besede življenje in so žarele ko pogledi.

Iz premišljevanja ga je prebudilo drdranje kočije po pesku. Njegova mati... že! Naglo je spravljal pisma, jezen, da ni odpoval že prej, ko bi mogel to storiti ne da bi videl matere. Sedaj je potreboval kakršenkoli izgovor, da ji raztolmači svoje potovanje ter se ogne solzami in jok.

(Se bo nadaljevalo)

Izsleditev medvojnega morilca

VELIKÁ SENZACIJA V PTUJU IN OKO LICI. PO 17. LETIH POJASNJEN UMOR.

Za časa svetovne vojne je bilo v Ljutomeru in njega okolici nastanjenih mnogo primorskih družin, ki so bile iz vojne območja južne fronte evakuirane. Člani teh družin so se često zatekli v bližnjo ljutomersko okolico iskat življenjskih potrebščin. Tako se je nekega jesenskega dne v letu 1918. pojavil v neki hiši v Veščici blizu Strigove vojak v avstrijski uniformi in zahteval mastj in drugega. Ker pa gospodinja ni bila doma, služkinja njegovi želji ni mogla ustreči; ponudila mu je sicer kruh, s katerim se pa vojak ni zadovoljil; nastal je med njima prepir, v katerem je vojak potegnil svoj bajonet in zabodel služkinjo 23letno Julko Makovčevu v prsi, da je v nekaj trenutkih izdihnila.

Storilca so baje orožniki takrat nekje v Stročji vasi pri Ljutomeru sicer izsledili, vendar pa se mu je v takratni splošni zmedbi, ki je ob polomu nastala, po-

srečilo neopazeno izbrisati sled za seboj in jo popihati v svoj rodni kraj Brestovica pri Sežani. Ko so Italijani te kraje definitivno zasedli, se je storilec zopet vrnil v naše kraje, in sicer si je nakupil na Hajdini pri Ptujju posestvo in gostilno, katero vodi neovirano že več let.

Med tem so oblasti, zlasti iz sosednje Hrvaške, bile stalno na zasledovanju storilca. Končno, in sicer po 17. letih se je oblastem posrečilo storilca izslediti in ga aretirati. Aretiranec je ugledni posestnik in gostilničar Jožef Antonič iz Hajdine. Aretacija Antoniča je napravila precejšnjo senzacijo v Ptujju in okolici, kjer je bil dobro poznana oseba. Svoj težki zločin je že priznal, zagovarja se pa, da je bil od omenjenega dekleta z burklo napaden. Njegovo aretacijo je odredilo državno tožilstvo v Varaždinu. Oddali so ga v zapore okrajnega sodišča v Ptujju.

Pravda za pol milijarde frankov

SPOR MED FRANCOŠKO IN POLJSKO UNIVERZO.

Pariško sodišče bo te dni sklepalo o sodi 500.000.000 frankov, ki jih je zapustil poljski velikaš grof Potocki, ko je lani jeseni umrl. Tožiteljica je poljska vlada, toženec pa ruski emigrant Aleksander Rosenberg. Če bi poljska vlada pravdo dobila, bi izgubila pariška medicinska fakulteta pol milijarde frankov. Grof Potocki je pobegnil leta 1916. iz zasedene Poljske na Krim, kjer se je seznanil z Rosenbergom, ki je bil tudi zelo bogat, ker se je bil oženil s hčerko ruskega sladkornega kralja. Ostala sta prijatelja in med revolucijo je Rosenberg pomagal Potockemu pobegniti v tujino.

Od leta 1922. je upravljal Rosenberg ogromno imetje grofa Potockega v veliko gospodarjevo zadovoljstvo. Rosenberg, naturaliziran Francoz, je igral v Parizu pomembno družabno vlogo. Bil je vitez reda častne legije in mecen sevreskega muzeja, ki mu je podaril dragocene zbirke ruskega porcelana, vredne nad milijon frankov. Na Rosenbergovo pobudo je zapustil grof Potocki v oporoki pol milijarde frankov pariški medicinski fakulteti. Ta denar naj bi se uporabljal za ustanovitev znanstvenih nagrad, podobnih Nobelovim nagradam. Tik pred smrtjo je pa grof Potocki svojo oporoko izpremenil in zapustil vse premoženje Ivovski univerzi, za kar je dobil od maršala Pilsudskega najvišje poljsko odlikovanje. Bilo je jasno, da so ga pregovorili, ki rodoljublji.

V zastopstvu Ivovske univerze stoji poljska vlada na stališču, da je napisal grof Potocki prvo oporoko pod Rosenbergovim vplivom. Poljska vlada celo zahteva izročitev Rosenberga, češ, da je poneveril del grofovega premoženja, kar pa francoska vlada odločno odklanja, sklicujoč se na Rosenbergovo francosko državljanstvo. Nasprotno pa dokazuje Rosenbergov zagovornik, da je druga oporoka Potockega neveljavna, ker jo je napisal grof v času, ko ni mogel več jasno misliti, ker je strastno užival morfij. Parižani se seveda zelo zanimajo za izid te pravde.

Naraščanje ruskih mest

Moskva šteje že 3.663.000, Petrograd pa 2.776.000 prebivalcev.

Moskva je štela leta 1923. še 1 milijon 542.000 prebivalcev, zdaj jih ima pa že 3.663.000; prebivalstvo Petrograda se je pomnožilo v istem času od 1.037.000 na 2.776.000; Sverdlovska (prej Jekaterinburg) od 97.000 na 462.000; Novosibirska od 74.000 na 287.000, Stalijna (prej Jusovo v Ukrajini) od 38.000 na 273.000, Bakuja od 335.000 na 709.000, Harkova od 230.000 na 654.000, Perme od 68.000 na 269.000. Zadnje čase se selijo velike množice prebivalstva in tudi uradi v Kijev, ki je postal lani glavno mesto Ukrajine. Takoj po revoluciji je bilo glavno mesto Ukrajine Harkov. Število mest z nad

100.000 prebivalci je naraslo na 46. Naglo naraščanje ruskih mest ima pa tudi slabe posledice, združeno je namreč z velikimi težavami glede prehrane, stanovanj, komunikacij itd. V Moskvi je dobilo v zadnjih treh letih stanovanje 500.000 ljudi, število prebivalstva je pa naraslo za 900.000. Pri takih razmerah je seveda razumljivo, da čutijo ljudje vso težo stanovanjske krize, o kakršni se nam niti ne sanja. Če hočeš dobiti v Moskvi v hotelu sobo, moraš globoko poseči v žep. Obeta pa se še nov dotok podeželskega prebivalstva v mesta, kajti v poljedelstvu se propagira čim manjša zaposlitev človeških delovnih moči, ki naj jih nadomeste stroji.

Po nedolžnem v ječi.

Leta 1909. se je preselil v Ameriko delavec Jože Vendlik. Tam je dobil službo cerkovnika. Nekega jutra so našli pred cerkvijo truplo dekleta, ki je bila umorjena na zverinski način. Na podlagi nekkih indicij je bil obtožen umora cerkovnik Vendlik in obsojen na smrt, pozneje pa pomiloščen na dosmrtno ječo. Njegovi domači v domovini so bili prepričani, da je končal svoje življenje na električnem stolu. Minilo je 25 let, odkar je bil cerkovnik v ječi, ko je pred kratkim na smrtni postelji priznal neki čevljar grozen zločin in dejal, da je on morilec dekleta, zaradi katerega sedi po nedolžnem v ječi cerkovnik Vendlik. Cerkovnika so takoj izpustili na svobodo. Sodišče mu je izplačalo znatno odškodnino. Z denarjem se je povrnil v svojo domovino, kjer ga je z veseljem sprejela njegova še živeča mati. Pozabil pa je cerkovnik v tem času svoj materni jezik in je govoril samo angleški.

Idealen zakonski par.

V nekem mestecu na Madžarskem sta se vzela 35 letni pritikavec Jak in 21-letna posestniška hčerka Milret Montijeva, težka 200 kg. Ženin in nevesta sta pre

pričana o svoji lepi zakonski sreči. Bog jima jo daj!

Pragersko

Elektrifikacija postaje Pragersko. Za elektrifikacijo postaje Rakek se je sedaj elektrificirala tudi postaja Pragersko. Pri ključek je napravljen na falski vod pri transformatorju, odkoder vodi potem posebni vod na postajo. Vsa zadevna dela so že končana, čaka se le še na pošiljko žarnic. Do sedaj svetijo po postaji še vedno acetilenska razsvetljava kolodvorske plinarne. Za enkrat je električna napeljava v Pragerskem postajnem poslopju, v skladišču in v poslopje, kjer so do sedaj črpali za stroje potrebno vodo potom parne lokomobile. Od sedaj naprej pa bosta opravljala to delo dva elektromotorja. Poleg naštetih del so še pred postajo montirane štiri helioforke v zameno dosedanjih petroplinskih. Kakor čujemo, je kredit za elektrifikacijo nadaljnjih poslopij drž. železnice tudi že odobren in se začnejo zadevna dela že spomladi. Nada se bo montiranih še petnajst heliofor in železnica si bo postavila na vrtu pred pošto lasten transformator. — Zopet malo tolažbe za naše brezposelne.

Sokolski oder na Pragerskem. V nedeljo 10. t. m. je pragerski Sokol ponovil ljubko mladinsko igrico v 3. dejanjih »V kraljestvu palčkov«. Igrica je bila v režiji učiteljice gdč. Voduškovne in je v vsakem pogledu nad pričakovanje dobro uspela. Kar igralce same tiče, sta najbolj ugajala mali Hergan v vlogi norčka in pa Brunfikerjev Erih v vlogi kralja. — V nedeljo 17. t. m. pa nastopi na odru dramatski odsek z veseligravo v 3. dejanjih »Pajek ali skok v zakonski jarem«.

Nova trgovina. Ta teden otvori na Pragerskem novo trgovino z mešanim blagom vojni invalid in trafikant gosp. Josip Repnik.

Razno

SPREJMEM ABONENTE

na domačo hrano. Razen drugih jedil nudim specialitete: ribe, bržlo, ražnjiče, čevapčiče, vse vseže in pečeno na rešetki po zmernih cenah. Večkrat v tednu primorske »meneštre«, rizoto, makaroni s fižolom. Točim črno, prstno dalmatinsko vino po Din 8.— liter, dobro štajersko po Din 12.—. Gostilna »Rotovža«, A. Vicol, Rotovski trg 8. 501

V najem

DOBROIDOČO GOSTILNO v Mariboru vzamem takoj v najem. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Gostilna«, 1036

Posest

Poceni na prodaj
HIŠA Z VRTOM.
Vprašati Ptujška cesta 122,
Tezno, popoldne. 1034

Sobo odda

SOBO,
meblirano, takoj oddam enmu ali dveh gospodom. Stritarjeva ul. 5, prvo nadstr. 1032

Službo dobi

UCENCA
z dobrimi spričevali sprejme trgovina Jakob Lah, Maribor 972

MLADENIČ.

ki govori slovensko in nemško dobi stalen zaslužek. Samostojno, dobičkanosno delo. V poštev pride inteligenca in kavcija Din 2000.—. Naslov v upravi »Večernika« 1035

Službo išče

SLUŽBO SKLADIŠČNIKA.
služe ali kaj sličnega išče pošten in zanesljiv mali lišni posestnik. Vprašati v upravi »Večernika«, 1039

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!